

HÜR DAVA PARTİSİ

DEPREM BÖLGESİ ARAŞTIRMA RAPORU

6 Şubat 2025

GİRİŞ

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde, 9 saat arayla meydana gelen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremler, 11 ilde büyük bir yıkıma ve on binlerce can kaybına yol açtı. Adıyaman, Kahramanmaraş, Hatay, Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Osmaniye, Adana, Diyarbakır, Malatya ve Elazığ'da ağır yıkımlar yaşanırken, resmi kayıtlara göre 53 bin 537 vatandaşımız vefat etti, 107 bin 213 vatandaşımız yaralandı. 676 bin 946 konut yıkık, acil yıkılacak, ağır veya orta hasarlı olarak kaydedildi.

Bu büyük felaket, Türkiye'nin şehirlerinin, kırsal alanlarının ve altyapısının deprem gibi doğal afetlere karşı yeterince hazırlıklı olmadığını acı bir şekilde gözler önüne serdi. Yıkımın büyüklüğü, sadece binaların değil, toplumsal dayanışmanın ve kurumsal müdahale kapasitesinin de sınındığı bir süreci beraberinde getirdi.

HÜDA PAR olarak, depremin ilk anından itibaren Genel Merkezimiz ve yerel teşkilatlarımızla bölgeye seferber olduk. Genel Başkanımız Sayın Zekeriya Yapıcıoğlu'nun talimatıyla Afet Koordinasyon Merkezi kurularak Genel Başkan Yardımcılarımızın başkanlığında oluşturulan 12 ekip sahada aktif çalışmalara başladı. 6 Şubat - 15 Mart 2023 tarihleri arasında 11 il, 59 ilçe ve 1.496 kırsal mahallede yetkililer, muhtarlar ve depremzedelerle birebir görüşmeler yapıldı. Depremzedelerin ihtiyaçları kayıt altına alınarak yetkililere iletildi ve çözüm için girişimlerde bulunuldu.

İlk günlerde arama-kurtarma çalışmaları, ardından acil ihtiyaçların karşılanması önceliğimiz oldu. Depremzedelere battaniye, su, ekmek, çadır, gıda ve giysi ulaştırmak için kardeş yardım dernekleri ve vakıflarla iş birliği yapıldı. Adıyaman, Kahramanmaraş, Hatay ve Malatya'daki aşevlerinde günlük 50 bin kişilik sıcak yemek hazırlanarak çadırkentler ve kırsal bölgelere dağıtıldı. Genel Başkanımız Sayın Zekeriya Yapıcıoğlu, iki yıl içinde defalarca deprem bölgelerine giderek vatandaşların sorunlarını yerinde inceledi.

HÜDA PAR olarak, depremin ikinci yılına girerken bölgedeki gelişmeleri yakından takip etmeye devam ettik. Genel İdare Kurulumuz, depremin ikinci yılı dolayısıyla bir "İnceleme Komisyonu" oluşturdu. Komisyonumuz 11 ilde kapsamlı saha çalışmaları yürüttü. Adıyaman, Hatay, Malatya ve Kahramanmaraş başta olmak üzere resmi makamlar, STK'lar, esnaf, iş adamları ve depremzedelerle görüşmeler gerçekleştirdi.

KOMİSYON ÇALIŞMALARI VE RAPORUN İÇERİĞİ

Komisyonumuz, yürüttüğü saha çalışmaları ve resmi makamlarla gerçekleştirdiği görüşmeler neticesinde kapsamlı bir rapor hazırlamıştır.

Birinci Bölüm; Deprem sonrası enkaz kaldırma, yıkım ve yeniden imar çalışmaları detaylı şekilde incelenmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve AFAD yetkilileriyle görüşülerek resmi veriler alındı.

İkinci Bölüm; yerinde incelemeler ve saha çalışmalarına dayanmaktadır. Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da gözlemler yapıldı. Valilikler, kaymakamlıklar, belediyeler, meslek odaları, üniversiteler ve STK'larla istişarelerde bulunuldu.

Konteyner kentlerde yaşayan depremzedeler, esnaf ve kırsal bölgelerdeki mağdurlarla birebir görüşmeler gerçekleştirildi, mevcut sorunlar ve bireysel talepler kayıt altına alındı.

HEYET VE İNCELEME ZİYARETLERİ

Halkla ilişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Mahmut İrtem başkanlığında yürütülen komisyon çalışmaları kapsamında, Genel Başkanımız Zekeriya Yapıcıoğlu, Genel Başkan Vekilimiz ve Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir, Parti Sözcümüz ve Batman Milletvekili Serkan Ramanlı, Gençlik Politikaları Başkanımız ve Mersin Milletvekili Faruk Dinç, Halkla İlişkiler Başkanımız Mahmut İrtem, Eğitim Başkanımız Yahya Oğraş, Genel İdare Kurulu Üyelerimiz Abdurrahman Cevher, Metin Kaya, İbrahim Halil Güneş, Emin Özasan, Cesim Yılmaz, Nihat Buğrahan ve il başkanlarımız deprem bölgesinde yerinde incelemelerde bulunmuştur.

01-31 Ocak 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen ziyaretlerde, Genel İdare Kurulu Üyelerimiz, İl Başkanlarımız ve İl Yönetimlerimiz vatandaşlarla birebir görüşerek depremzedelerin sorunlarını ve taleplerini tespit etti.

8-9 Ocak'ta Parti Sözcümüz ve Batman Milletvekili Serkan Ramanlı Adıyaman'da, Gençlik Politikaları Başkanımız ve Mersin Milletvekili Faruk Dinç ise Hatay'da incelemelerde bulundu.

15-16 Ocak'ta Gençlik Politikaları Başkanımız Faruk Dinç Malatya'ya giderek saha çalışmaları gerçekleştirdi.

19-20 Ocak'ta Genel Başkan Vekilimiz ve Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir, Gaziantep ve Kahramanmaraş'ta yetkililer ve vatandaşlarla görüştü.

24-25 Ocak'ta ise Genel Başkanımız ve İstanbul Milletvekili Zekeriya Yapıcıoğlu Adıyaman'ı ziyaret ederek temaslarda bulundu.

Bu rapor, 01-31 Ocak 2025 tarihleri itibarıyla deprem bölgesindeki mevcut durumu ortaya koymak, eksiklikleri tespit etmek ve çözüm odaklı öneriler geliştirmek amacıyla hazırlanmıştır.

1. BÖLÜM

6 ŞUBAT DEPREMLERİYLE İLGİLİ VERİLER

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Kahramanmaraş merkezli, 6 Şubat 2023'te meydana gelen depremlerde resmî açıklamalara göre 53 bin 537 insanımız vefat etti, 107 bin 213 insanımız da yaralandı. Depremden sonra 161'i çocuk, 379'u yetişkin olmak üzere 540 depremzede insanımız hakkında da kayıp müracaatı yapıldı. (1)

BİNALARDAKİ HASAR DURUMU VE KALDIRILAN ENKAZ SAYISI

Deprem Bölgesinde hasar tespit çalışmaları neticesinde 676 bin 946 konut yıkık, acil yıkılacak, ağır veya orta hasarlı olduğu tespit edilmiştir. 1 Mart 2023 tarihinde yıkık ve acil yıkılacak binalara yönelik başlatılan enkaz kaldırma ve yıkım çalışmaları için AFAD tarafından toplam 7,03 milyar TL ödenek ayrıldı. Ağır hasarlı binaların yıkım ve enkaz kaldırma çalışmaları halen devam etmektedir.

Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Malatya gibi illerde yüksek yıkım oranları nedeniyle enkaz kaldırma süreci daha uzun sürerken, Diyarbakır, Kilis ve Osmaniye gibi illerde daha hızlı ilerlemiştir.

Az hasarlı ve hasarsız bina oranlarının yüksek olduğu illerde normalleşme süreci daha hızlı ilerlerken, ağır hasarlı binaların yıkımı ve yeniden yapılanma sürecinin tamamlanması birkaç yıl daha sürebilir.

Özellikle kırsal bölgelerde ve şehir merkezlerinde farklı hızlarda ilerleyen bu süreç, yerel yönetimlerin koordineli çalışmasını gerektirmektedir.

Tablo 1. Binalardaki Hasar Durumu Ve Kaldırılan Enkaz Sayısı

İl	Yıkık	Acil Yıkılacak	Ağır Hasarlı	Orta Hasarlı	Az Hasarlı ve Hasarsız	Kaldırılan Enkaz Sayısı
Adana	38	41	3330	4087	358645	517
Adıyaman	6187	2327	21027	4715	82775	17068
Diyarbakır	44	59	5491	2783	183712	4120
Elâzığ	58	44	10671	300	23646	9074
Gaziantep	4126	1988	14304	5513	265262	11109
Hatay	13889	9041	56214	13006	257403	51974
Kahramanmaraş	7490	4436	35721	6040	181459	29356
Kilis	457	151	1511	1335	3323	1769
Malatya	5651	1841	36369	2520	119157	27979
Osmaniye	702	531	9167	1074	122840	7004
Şanlıurfa	719	732	8351	2818	324921	7244
Toplam	39361	21191	202571	43344	1952155	168189

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve AFAD (Ocak, 2024)

KONUTLARIN HASAR TESPİT DURUMU

Deprem sonrası 18 il, 179 ilçe, 8 bin 474 mahalle ve 2 bin 472 köyde yürütülen hasar tespit çalışmaları sonucunda, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın hazırladığı 22 Ocak 2024 tarihli raporuna göre, yıkık, acil yıkılacak, ağır veya orta hasarlı toplam 676 bin 946 konut, 115 bin 312 ticarethane ve 25 bin 543 ahır/samanlık tespit edilmiştir.

Konut açısından en büyük hasar Hatay (250 bin 086), Malatya (102 bin 736) ve Kahramanmaraş (111 bin 022) illerinde; Ticarethaneler açısından en büyük hasar Kahramanmaraş (20 bin 496), Malatya (17 bin 725) ve Gaziantep (11 bin 619) illerinde; Ahır ve samanlık kayıplarında ise en büyük hasar Kahramanmaraş (3 bin 986), Adıyaman (3 bin 520) ve Gaziantep (2 bin 978) illerinde öne çıkıyor.

Tablo 2. Konutların Hasar Tespit Durumu

İl	Orta ve Daha Üstü Hasarlı Toplam Konut Sayısı	Orta ve Daha Üstü Hasarlı Toplam Ticarethane Sayısı	Orta ve Daha Üstü Hasarlı Toplam Ahır ve Samanlık Sayısı
Adana	15899	1566	186
Adıyaman	64807	8745	3520
Diyarbakır	21242	2075	2092
Elazığ	19793	2032	2491
Gaziantep	42073	11619	2978
Kahramanmaraş	111022	20496	3986
Malatya	102736	17725	4050
Hatay	250086	40402	2581
Kilis	3365	263	43
Osmaniye	20282	3321	327
Şanlıurfa	16924	2669	936
Toplam	676946	115312	25543

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

KONUT SEKTÖRÜ HASAR VE KAYIP TOPLAMI

6 Şubat depremleri sonrası konut sektöründeki toplam hasar 60,7 milyar dolar olarak hesaplanmış. En büyük maliyet kalemi, 54,7 milyar dolarlık bir yükü kullanılamaz hale gelen konutların yeniden inşa edilmesidir.

Ticaretanelerin yeniden inşası için 2 milyar dolar, konutlardaki eşya kayıpları için 3,1 milyar dolar, az hasarlı konutların onarımı için 0,7 milyar dolar ve ahırların yeniden inşası için 0,2 milyar dolar ayrılması öngörülmüş.

Bu veriler, depremin konut sektörüne etkisinin büyük olduğunu ve özellikle yeniden inşa sürecinin finansal açıdan ciddi bir yük getirdiğini gösteriyor. En büyük kayıp konutların yeniden inşasında yoğunlaşırken, ticarethaneler ve eşya kayıpları da dikkate değer maliyetler oluşturuyor.

Tablo 3. Konut Sektörü Hasar Ve Kayıp Toplamı

Hasar	Milyar Dolar
Kullanılamaz Hale Gelen Konutları Yeniden İnşa Maliyeti	54.7
Kullanılamaz Hale Gelen Ahırları Yeniden İnşa Maliyeti	0.2
Kullanılamaz Hale Gelen Ticarethaneleri Yeniden İnşa Maliyeti	2.0
Az Hasarlı Konutlar için Onarım Yardımı	0.7
Kullanılamaz Hale Gelen Konutlardaki Eşya Maliyeti	3.1
Toplam Hasar	60.7

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

AFET KONUTLARI PROGRAMI

Deprem bölgesindeki 11 il için 405 bin 505 konut ve 83 bin 149 köy evi planlanmıştır. Bugüne kadar 169 bin 171 konut, 149 iş yeri ve 32 bin 260 köy evi olmak üzere toplam 201 bin 580 bağımsız bölüm hak sahiplerine teslim edilmiştir. 2025 yılı sonuna kadar 358 bin 859 konut, 31 bin 307 iş yeri ve 62 bin 817 köy evi olmak üzere toplam 452 bin 983 bağımsız bölüm daha teslim edileceği Çevre Şehircilik ve İklim

Değişikliği Bakanlığı tarafından açıklandı. Bu verilere göre konut teslim sürecinin yaklaşık %44,5'inin tamamlandığını ve önümüzdeki yıl içinde teslimatların büyük oranda tamamlanmasının planlandığını göstermektedir.

Tablo 4. Afet Konutları Programı

İl	Planlanan Konut Sayısı	Planlanan Köy Evi Sayısı
Adana	1900	7
Adıyaman	47350	13987
Diyarbakır	6000	716
Elâzığ	4500	1602
Gaziantep	27150	6506
Kahramanmaraş	88500	18874
Malatya	66230	21549
Hatay	146650	14997
Kilis	1800	1368
Osmaniye	12425	2731
Şanlıurfa	3000	812
Toplam	405505	83149

Kaynak: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

İLLERE GÖRE TESLİM EDİLEN VE EDİLECEK KONUT SAYILARI

Konut teslim sürecinde verilere göre önemli ilerlemeler kaydedilmiş olup, 2025 sonuna kadar tamamlanması hedefleniyor. Ancak, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya gibi illerde teslim süreci hızlandırılmalı, özellikle iş yeri ve köy evlerinin teslimatına ağırlık verilmelidir.

Kırsal kesimlerde köy evlerinin inşası ve teslimatı, konutlara göre daha yavaş ilerlemektedir. Bu sürecin hızlandırılması için daha fazla destek sağlanmalıdır. Özellikle büyük hasar alan Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş gibi illerde inşaat sürecinin planlandığı şekilde ilerleyip ilerlemediği sıkı takip edilmelidir.

Tablo 5. İllere Göre Teslim Edilen Ve Edilecek Konut Sayıları

İl	Planlanan Konut Sayısı	Planlanan Köy Evi Sayısı	Teslim Edilen Bağımsız Bölüm	Teslim Edilecek Bağımsız Bölüm
Adana	1900	7	6817	12522
Adıyaman	47350	13987	31406	43573
Diyarbakır	6000	716	7920	17577
Elâzığ	4500	1602	8834	13142
Gaziantep	27150	6506	22475	29500
Kahramanmaraş	88500	18874	34630	74187
Malatya	66230	21549	26325	79420
Hatay	146650	14997	46167	153248
Kilis	1800	1368	2156	2861
Osmaniye	12425	2731	7337	12218
Şanlıurfa	3000	812	7513	14735
Toplam	405505	83149	201580	452983

Kaynak: ÇŞİDB - Deprem konutlarının yüzde 45'i hak sahiplerine teslim edildi, AA 26 Ocak 2025

KONTEYNER KENTLER VE BARINMA DURUMU

Depremin yaşanmasından sonra ilk aşamada afetten etkilenen vatandaşlarımızın geçici barınmalarını sağlamak üzere 350 çadır kent kurularak 1 milyon çadır bölgeye sevk edilmiş ve 2,5 milyon kişiye barınma imkânı sağlandı.

Afetten sonra toplam 392 Konteyner Kent kurulmuş olup bu kentlerde toplam 211 bin konteyner bulunmaktadır. Konteynerlerin 145 bin 104'ü şehir merkezlerinde, 65 bin 706'sı kırsalda yer almaktadır.

Toplam 211 bin konteynerde 675 bin 291 vatandaşımız yaşamaktadır. En fazla barınma 205 bin 603 kişi ile Hatay, 135 bin 215 kişi ile Kahramanmaraş ve 114 bin 652 kişi ile Malatya'da gerçekleşmektedir. Halen kent merkezlerinde 428 bin 638 kişi, kırsal alanlarda ise 246 bin 653 kişi konteynerlerde barınmaktadır.

Konteyner kentlerde barınan nüfus oldukça büyük olup, özellikle Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya'da yoğunluk devam etmektedir. Konteyner kentlerde hayat şartları giderek zorlaşırken, kalıcı konutların bir an önce tamamlanması gerekiyor. Özellikle barınma ihtiyacının yoğun olduğu Hatay gibi bölgelerde konut teslimatlarının hızlandırılması büyük önem arz etmektedir.

Tablo 6. Konteyner Kentler Ve Barınma Durumu

İl	Konteyner Kent Sayısı	Kurulan Konteyner Sayısı	Kentte Barınan Kişi Sayısı	Kırsal Konteyner Sayısı	Kırsalda Barınan Kişi Sayısı	Toplam Barınan Kişi Sayısı
Hatay	183	55612	167711	12110	37892	205603
Kahramanmaraş	55	22430	69031	16456	66184	135215
Malatya	73	28833	84470	7353	30182	114652
Adıyaman	51	23899	68704	11777	47087	115791
Gaziantep	20	8647	26003	10680	39324	65327
Diyarbakır	1	619	2302	403	1604	2203
Adana	1	522	243	208	832	1075
Şanlıurfa	2	548	248	3410	20271	20519
Osmaniye	5	3074	8518	1027	2409	10927
Elâzığ	3	514	1175	390	1565	2740
Kilis	1	406	2233	694	1653	3886
Toplam	392	145104	428638	65706	246653	675291

Kaynak: AFAD

HAK SAHİPLİĞİ SAYILARININ KIRSAL/KENTSEL BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI

Deprem bölgesinde toplam 320 bin 396 kentsel ve 119 bin 226 kırsal hak sahipliği tespit edilmiştir. Kentsel konut hak sahipliği oranı %73, kırsal konut hak sahipliği oranı ise %27 olarak belirlenmiştir. Ayrıca 36 bin 742 iş yeri için kentsel, 3 bin 680 iş yeri için kırsal hak sahipliği bulunurken, ahır hak sahipliği kırsalda 10 bin 665, kentselde 759 olarak kaydedilmiştir. Veriler kalıcı konutların inşa sürecinde aşama kaydedildiğini ancak tüm hak sahiplerine ulaşılması için halen uzun bir yol olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Hak Sahipliği Sayılarının Kırsal/Kentsel Bölgelere Göre Dağılımı

İl	Kentsel Konut Hak Sahipliği	Kırsal Konut Hak Sahipliği	Kentsel İş Yeri Hak Sahipliği	Kırsal İş Yeri Hak Sahipliği	Kentsel Ahır Hak Sahipliği	Kırsal Ahır Hak Sahipliği	Toplam Kentsel Hak Sahipliği	Toplam Kırsal Hak Sahipliği
Adana	5610	1254	305	13	37	13	5920	1304
Adıyaman	23387	15707	3080	317	106	2864	26573	18888
Diyarbakır	10830	3402	974	17	27	556	11831	3975
Elâzığ	9006	4378	684	19	49	1153	9739	5509
Gaziantep	10516	6906	1415	247	100	704	11999	7923
Hatay	117731	17872	13949	1654	510	2010	131898	20086
Kahramanmaraş	44177	25051	6952	690	104	1610	51323	27351
Kilis	435	1124	32	8	13	477	477	1268
Malatya	48259	20868	7503	618	157	1429	56189	23915
Osmaniye	7666	4730	1240	263	7	114	9037	4963
Şanlıurfa	7766	4703	423	46	7	173	8203	4948
Toplam	282895	104881	36742	3680	759	10665	320396	119226

Kaynak: AFAD. Not: 16 Ocak 2024 tarihi itibarıyla hak sahipliği sayılarını yansıtmaktadır.

İL BAZINDA KURASI ÇEKİLEN HAK SAHİBİ VE KONUT SAYISI

2024 yılı için yerinde dönüşüm projelerine 135 milyar TL ödenek ayrılmış olup, özellikle Hatay, Malatya ve Kahramanmaraş'ta hak sahipliği süreci daha yoğun ilerlemektedir. Toplam 324 bin 433 hak sahibinin 207 bin 586'sı kuraya katılmış, 45 bin 321 konutun kurası çekilmiştir.

Ancak 118 bin 867 hak sahibinin sürece dahil edilmemesi belirsizliği artırmaktadır. Özellikle yerinde dönüşüm ve rezerv alan başvurularının tamamlanmaması, sürecin uzamasına ve hak sahiplerinin belirsizlik içinde kalmasına neden olmaktadır.

Hak sahipliği ile konut tahsisi arasındaki dengesizlik devam etmekte olup, sürecin hızlandırılmaması durumunda depremzedeler uzun süre beklemek zorunda kalacaktır.

Tablo 8. İl Bazında Kurası Çekilen Hak Sahibi Ve Konut Sayısı

İl	Toplam Hak Sahibi	Kurası Çekilen Hak Sahibi Sayısı	Kuraya Dahil Edilmeyen	Kurası Çekilen Konut Sayısı
Adana	3455	1855	1600	1589
Adıyaman	32595	17064	15531	2218
Diyarbakır	9518	8711	807	1423
Elâzığ	12547	6201	6346	2255
Gaziantep	14893	9587	5306	10698
Hatay	116994	81006	37988	7275
Kahramanmaraş	59166	27635	31531	9289
Kilis	1884	1884	0	1103
Malatya	57038	42574	14464	6181
Osmaniye	9403	8795	608	1976
Şanlıurfa	6940	2274	4666	1314
Toplam	324433	207586	118867	45321

Kaynak: AFAD Not: Konutların teslimiyle ilgili bilgiler sıklıkla değişebilmektedir.

DEPREM BÖLGESİ EĞİTİM VE YURT BİNALARININ DURUMU

Deprem bölgesinde toplam 20.340 eğitim binası bulunmakta olup, yapılan incelemelerde 60 bina yıkılmış, 1.591 bina orta ve üstü hasarlı, 14.148 bina ise az hasarlı veya hasarsız olarak tespit edilmiştir.

Deprem öncesinde 119.200 derslik mevcutken, 12.119 derslik zarar görmüş ve %10 kayıp yaşanmıştır. Kullanılabilir 107.081 dersliğe ek olarak, 62,6 milyar TL bütçe ile 22.039 yeni derslik planlanmıştır. Bu tamamlandığında toplam derslik sayısı 129.120'ye ulaşacaktır.

Yurt Binalarından toplam 76 bina (477.765 m²) etkilenmiş olup, 5 bina (28.279 m²) ağır hasarlı, 19 bina (128.684 m²) orta hasarlı, 52 binanın da (320.802 m²) az hasarlı olduğu tespit edilmiştir. Yurtların yapım ve onarımı için 2023'te 460 milyon TL harcandı, 2024'te 2,5 milyar TL ek ödenek ayrıldı.

Ancak, halen 675 bin 291 vatandaş ve öğrenci konteyner kentlerde yaşarken ve yeni konut alanlarında da okul binalarının tamamlanmamış olması ciddi bir eğitim sorunu oluşturmaktadır. Bu nedenle, eğitim binalarının inşaa süreci hızlandırılmalıdır.

Tablo 9. Deprem Bölgesi Eğitim Ve Yurt Binalarının Durumu

Bina isimleri	Toplam Bina/Derslik	Yıkılan	Orta ve Üstü Hasarlı	Az Hasarlı/Hasarsız	Bütçe (TL)
Eğitim Binaları	20.340	60	1.591	14.148	-
Derslikler	119.200	12.119	-	107.081	62,6 Milyar
Pln. Yeni Derslik	22.039	-	-	-	-
Yurt Binaları	76	5	19	52	-
Yurt Alanı (m ²)	477.765	28.279	128.684	320.802	-
2023 Harcaması	-	-	-	-	460 Milyon
2024 Ek Ödeneği	-	-	-	-	2,5 Milyar

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığı

DEPREMLERDEN ETKİLENEN HASTANELER

Deprem bölgesinde toplam 134 hastane hasar almış olup, bunlardan 20'si ağır hasarlı (3 bin 699 yatak), 21'i orta hasarlı (3 bin 753 yatak) ve 93'ü az hasarlı (19 bin 500 yatak) olarak tespit edilmiştir. Hasar gören hastanelerin 102'si Sağlık Bakanlığı'na, 16'sı üniversitelere, 12'si özel sektöre aittir.

Deprem sonrası sağlık yatırımları kapsamında 18 ikinci basamak sağlık tesisi (4 bin 525 yatak, 20 ünit) ve 50 birinci basamak sağlık tesisi yatırım programına alınmıştır. Hatay Defne ve İskenderun Acil Durum Hastaneleri, Gaziantep Şehir Hastanesi, Arsuz, Belen ve Hassa Devlet Hastaneleri tamamlanmış olup, 9 acil durum hastanesinin (890 yatak) 2024'te tamamlanması planlanmaktadır.

2024 yılı içinde tamamlanacak projelerle sağlık sisteminin deprem öncesi kapasitesinin üzerine çıkması hedeflense de halen Hatay, Malatya ve Adıyaman başta olmak üzere, aile sağlığı merkezleri, uzman doktor sayısı ve sağlık ekipmanları açısından hala ciddi eksiklikler ve sorunlar bulunmaktadır.

Tablo 10. Depremlerden Etkilenen Hastaneler

İl	Ağır Hasar Hastane Sayısı	Ağır Hasar Yatak ve Ünit Kapasitesi	Orta Hasar Hastane Sayısı	Orta Hasar Yatak ve Ünit Kapasitesi	Az Hasar Hastane Sayısı	Az Hasar Yatak ve Ünit Kapasitesi
Adana	0	0	2	1655	13	2050
Adıyaman	3	227	1	84	8	1079
Diyarbakır	0	0	0	0	3	1937
Gaziantep	5	1101	3	327	8	2652
Elâzığ	0	0	2	0	1	1059
Hatay	7	2140	5	640	9	983
Kahramanmaraş	1	80	6	795	10	1982
Kilis	0	0	0	0	2	635
Malatya	1	101	1	252	6	2325
Osmaniye	1	50	0	0	6	835
Şanlıurfa	0	0	0	0	15	3182
Toplam	20	3699	21	3753	93	19500

Kaynak: Sağlık Bakanlığı ve Bölgedeki Üniversiteler

2. BÖLÜM

YERİNDE İNCELEMELER

DEPREM BÖLGESİ SORUN VE TALEPLER RAPORU

(6 Şubat Depremleri Sonrası Güncel Durum Analizi – 2023-2025 Dönemi)

Bu rapor, Adıyaman, Hatay, Malatya, Kahramanmaraş, Gaziantep (Nurdağı ve İslâhiye), Diyarbakır, Adana, Kilis, Şanlıurfa, Elâzığ ve Osmaniye illerinde yapılan saha çalışmaları ve vatandaşlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda hazırlanmıştır. Vatandaşlar ve esnaf tarafından iletilen tüm sorunlar eksiksiz olarak listelenmiş ve çözüme yönelik talepler sıralanmıştır.

Depremın ikinci yılında depremden en fazla zarar gören illerimizde aradan geçen onca zamana rağmen sorunların önemli oranda giderilememiş olduğu gözlemlenmiştir. Tespitlerimize göre depremden etkilenen tüm illerde sorunlar genel olarak ortaktr. Bu başlıkta tüm deprem bölgesinin genel ortak sorun ve talepleri yazılmıştır.

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

Enkaz kaldırma süreci yavaş ilerlemekte olup, Adıyaman, Hatay, Malatya, Kahramanmaraş ve Gaziantep'in Nurdağı ve İslâhiye ilçeleri başta olmak üzere deprem bölgesinin tamamında hasarlı bina yıkımları halen devam etmektedir. Bu durum, hava kirliliği, halk sağlığı riskleri, trafik tıkanıklıkları ve elektrik, su, internet gibi hizmetlerde kesintilere yol açmaktadır. Yıkım ve enkaz kaldırma çalışmaları nedeniyle yollar kapanmakta, dar sokaklarda ulaşım aksamakta ve ambulans gibi acil araçların geçişi zorlaşmaktadır.

Enkaz kaldırma çalışmalarında çevre ve insan sağlığını korumak için sulama yapılması gerekir. Ancak heyetimizin incelemelerinde, çoğu bina yıkımında sulama yapılmadığı ve hafriyat taşıyan kamyonların toz yayılımını önlemek için branda ile kapatılmadığı tespit edilmiştir. Bu ihmaller, moloz içindeki asbest ve diğer tehlikeli maddelerin yayılmasına neden olarak ekolojik kirliliğe ve ciddi sağlık risklerine yol açmaktadır. Özellikle halk ve çalışan işçiler, yetersiz toz kontrolü nedeniyle bu zararlı maddelere maruz kalmaktadır.

Yıkım sırasında gerekli önlemlerin tam alınmaması sebebiyle sağlam binalara zarar verilmesi büyük bir endişe kaynağıdır. Yıkımların sürdüğü bölgelerde, kontrolsüz yıkım faaliyetleri nedeniyle mevcut binalarda hasar meydana gelmiştir.

Adıyaman'da konut teslimat sürecinde usulsüzlük iddiaları gündeme gelmiştir. Teslim edilen konutların büyük çoğunluğunun zemin kat, birinci kat ve en üst katlardan oluştuğu, buna karşın orta katların kurada kimseye çıkmadığı belirtilmektedir. Bu durumun, ilerleyen süreçte satışa sunulması planlanan 6 bin ihtiyaç fazlası konutun daha yüksek fiyatla satılması amacıyla yapıldığı iddia edilmektedir.

Yıkım sürecinin planlanandan uzun sürmesi, elektrik, su, doğalgaz, internet kesintilerine neden olmakta ve halkın günlük yaşamını, ticari, üretim ve eğitim faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir.

Yıkım ve enkaz kaldırma işlemleri nedeniyle yollar kapanmakta, şehir içi ulaşımında ciddi tıkanıklıklar yaşanmaktadır. Dar sokaklarda ulaşım aksamakta, ambulans gibi acil araçların geçişi zorlaşmaktadır.

TOKİ tarafından inşa edilen konutlar, tek tip projeler olup bölgenin iklimine, kültürel yapısına ve yaşam alışkanlıklarına uygun değildir. Aile yapısına ve günlük yaşama uygun geniş ve ferah evler yerine, daha küçük ve sınırlı alanlara sahip konutlar inşa edilmektedir. Depremın etkilediği bölge genellikle sıcak

iklimin hâkim olduğu ve balkon kültürünün yaygın olduğu şehirlerden oluşmaktadır. Ancak, yapılan TOKİ konutlarında ve rezerv alanlardaki yeni yapılaşmalarda balkon sayısı yetersiz kalmakta, bu durum da bölge halkının alışkın olduğu yaşam tarzına uyum sağlamalarını zorlaştırmaktadır.

Yerinde dönüşüm projeleri ve rezerv alan ilan edilen bölgelerde halkın yeterince şeffaf bilgilendirilmemesi, belirsizliğe neden olmaktadır. Malatya, Adıyaman ve Kahramanmaraş'ta halkın rızası alınmadan projeler uygulanmış, bu durum hak sahipleri arasında adaletsizlik hissine yol açmıştır. Örneğin; Malatya Vaizpınarı Mahallesi'ndeki yeni imar düzenlemeleri mahalle sakinlerini mağdur etmiş, tapu ve parselleme işlemlerinde ciddi anlaşmazlıklar yaşanabileceği belirtilmiştir. Malatya Gündüzbey Mahallesi'nde ihtiyacın 600 hane olduğu belirtilmesine rağmen sadece 220 konut yapılması planlanmıştır.

Depremde yıkılan veya ağır hasar aldığı için sonradan yıkılan camilerin sayısının fazla olması, deprem bölgesinin tamamında ciddi bir cami ihtiyacı doğurmuştur. Ancak, Diyanet İşleri Başkanlığı bu duruma rağmen deprem bölgesindeki cami eksikliğini önceliklendirmek yerine, farklı bölgelerdeki cami projeleri için deprem bölgesindeki camilerden bağış toplamaya devam etmektedir. Depremde vatandaşların mağduriyetinin giderilmesi ve ibadet alanlarının yeniden inşa edilmesi için Diyanet İşleri Başkanlığı'nın önceliği deprem bölgesine vermesi ve bu doğrultuda kaynaklarını yönlendirmesi gerektiği talep edilmektedir.

Barınma ve Hayat Şartları

Başta Hatay'da olmak üzere konteyner kentlerde yaşam şartları kötüleşmiştir. Su ve elektrik kesintileri devam etmektedir. Kanalizasyon altyapısı yetersizdir. Pis su taşkınları halk sağlığını tehdit etmektedir. Konteynerlerdeki aşırı nem, küflenme ve su sızıntıları sağlık açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Konteynerlerin taban çökmesi ve izolasyon eksiklikleri nedeniyle vatandaşlar mağdur olmaktadır.

Konteyner kentlerde güvenlik sorunu vardır. Madde bağımlılığı artış göstermiştir. Uyuşturucu madde kullanan kişilerin konteyner kentlerde yaşadığı, bu durumun halk arasında korku ve huzursuzluk yarattığı belirtilmektedir. Başboş sokak köpekleri ve madde bağımlıları, özellikle kadınlar, çocuklar ve yaşlılar için güvenlik riski oluşturmaktadır. Konteyner kentlerde güvenlik personeli eksiktir. Giriş-çıkış kontrolleri sağlanamamakta ve huzursuzluk yaşanmaktadır.

Konut teslimatları gecikmekte olup, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya ve Adıyaman'da tamamlanan kalıcı konutların çoğu altyapı eksiklikleri nedeniyle kullanılamamaktadır. Teslim edilen TOKİ konutlarında ise malzeme kalitesizliği, izolasyon eksikliği, su sızıntıları, çatı akmaları, asansör ve tesisat arızaları ile doğalgaz bağlantı sorunları gibi ciddi yapısal problemler yaşanmaktadır.

Bina stokunun %67'sinin kaçak olduğu ülkemizde yerinde dönüşüm için ilk etapta destek olarak verilen 750 bin TL hibe ve 750 bin TL kredi desteği yetersizdir. Artan maliyetler nedeniyle bu destek güncellenmeli ve hak sahiplerinin yükü hafifletilmelidir.

Konutu teslim edilen birçok vatandaş, ev eşyalarının enkazda kalması ve mevcut durumda ev eşyalarının olmaması nedeniyle yeni evlerine taşınamamaktadır. Yeni evine taşınabilmesi için eşya desteği sağlanması talep edilmektedir.

Kiracılar için konut desteği sorunu mevcuttur. TOKİ tarafından yapılan projelerde yalnızca ev sahiplerine konut tahsis edilirken, kiracılar için de çözüm üretilmesi talep edilmektedir. Ev sahiplerine kira yardımı sürdürülürken kiracılara kira yardımının kesilmesinin de haksız olduğu ve bu yardımın sürdürülmesi talep edilmektedir.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

Başta Hatay, Malatya, Kahramanmaraş ve Adıyaman olmak üzere, deprem bölgesinde eğitim altyapısı ve sağlık hizmetlerine erişim yetersizdir. Kalıcı konut bölgelerinde anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise bulunmazken, okul servislerinde ciddi aksaklıklar yaşanmaktadır. Lise öğrencileri servis hizmetlerinden faydalanamayarak toplu taşıma kullanmak zorunda kalmakta ve bu durum derslere geç kalmalarına neden olmaktadır. Konteyner kentlerde öğrencilerin ders çalışma ortamları bulunmamakta, elektrik ve internet kesintileri eğitim süreçlerini olumsuz etkilemektedir.

Deprem bölgesinde sağlık hizmetlerine erişim büyük bir sorun olmaya devam etmektedir. Uzman doktor eksikliği ve Pet-CT gibi tıbbi görüntüleme cihazlarının yetersizliği nedeniyle hastalar farklı illere gitmek zorunda kalmaktadır. Konteyner kentler ve yeni yerleşim alanlarında Aile Sağlığı Merkezleri yetersizdir. Kötü hijyen koşulları nedeniyle uyuz, romatizma ve solunum hastalıkları artmakta, konteynerler yaşlı ve bakıma muhtaç hastalar için elverişsiz koşullar sunmaktadır. Psikolojik destek yetersiz kalırken, deprem travması sonrası depresyon ve intihar vakalarında artış gözlemlenmektedir. Özellikle konteyner kentlerde daha önce verilen psikososyal destekler sonlandırılmıştır.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

Esnaf kredi ve vergi borçları nedeniyle zor durumdadır. Vergi muafiyeti ve kredi ertelemelerinin süresi dolmuş, ancak esnafın ekonomik sıkıntıları devam etmektedir. Vergi muafiyeti ve kredi ertelemelerinin süresinin uzatılması talep edilmektedir. TOKİ iş yerlerinin kira bedelleri yüksektir. Küçük esnaf bu nedenle iş yerlerini açmakta zorlanmaktadır.

Sanayi bölgelerinde yerinde dönüşüm çalışmaları yavaş ilerlemektedir. Malatya, Kahramanmaraş ve Adıyaman'da sanayi bölgelerinde yeni iş yerleri eksiktir. Sanayi bölgelerinde hasarlı iş yerleri yerine yenileri yapılmamaktadır. Yeni OSB ve sanayi sitelerinin imarı sürecinin hızlandırılması talep edilmektedir.

Deprem bölgesinde ve özellikle konteyner kentlerde TYP kapsamında çalışan personelin istihdamının uzatılması için TYP süresinin uzatılması, iş güvencesi sağlanması talep edilmektedir. TYP personelinin öncelikli olarak ikamet ettiği konteyner kentten tercih edilmesi ve istihdam edilmesi istenmektedir. Uzun vadede, TYP alışanlarının kalıcı istihdama geçirilmesi için daha sürdürülebilir bir istihdam modeli oluşturulması talep edilmektedir.

Ulaşım ve Altyapı

Yeni yapılan TOKİ konutlarında elektrik, su ve doğalgaz altyapısı eksiktir. Birçok yeni yapılan konutta doğalgaz bağlantısı tamamlanmadığı için kullanılamamaktadır. Hatay'da kırsalda yapılan konutlara elektrik abonelikleri verilmediği için teslim edilen konutlarını kullanamadığı ifade edilmiştir. Teslimatı yapılan konutlarda sıklıkla doğalgaz kesintileri yaşanmaktadır.

Toplu taşıma sistemleri yetersizliğinden dolayı konteyner kentlere ulaşım sağlanamamakta, toplu taşıma seferleri yetersiz kalmaktadır.

Konteyner kentlerin önünden geçen yollarda araçların aşırı hız yapmasını engellemek için hız kesici önlemler alınmalıdır.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

Teslimatı yapılan konutlarda ve konteyner kentlerde cami, market, fırın, ATM vb. sosyal alanlar ve donatılar eksiktir. Başta Hatay, Adıyaman, Malatya ve Diyarbakır olmak üzere tüm illerdeki kalıcı konut projelerinde temel sosyal donatılar henüz tamamlanmamış olması konutlara yerleşen vatandaşlar için ciddi sıkıntılara sebep olmaktadır.

Deprem bölgesinde psikososyal destek hizmetleri yetersizdir. Çocuklar ve kadınlar için psikolojik destek ve sosyal etkinlik alanları oluşturulmalıdır. Konteyner kentlerin çoğunda çocuk oyu parkları sorunu mevcuttur. Çocuk oyun parkları bazılarında hiç yok iken bazılarında ise arızalı ve kapalı vaziyette bulunmaktadır.

Deprem bölgesinde bağımlılıkla mücadele kapsamında psikososyal destek programları oluşturulmalı, iş ve eğitim odaklı projelerle gençlerin hayata katılımı sağlanmalıdır. Ayrıca, gençlerin zaman geçirebileceği spor, sanat ve kültürel etkinliklerin artırılması önemlidir.

Sosyal Yardımlardan Kaynaklı Sorunlar

Deprem bölgesindeki yetkililer, uzun süreli sosyal yardımların bazı vatandaşlarda tembelliğe ve iş gücüne katılımın azalmasına yol açtığını, tarım, inşaat vb. gibi yoğun emek gerektiren işlerden kaçındıkları tespitinde bulunmuştur. Bu durumu önlemek için özel sektör ve kamu iş birliğiyle özellikle gençler istihdama teşvik edilmelidir.

Konteyner kentlerde yaşayan bazı hak sahiplerinin, sunulan imkanlardan yararlanmaya devam etmek için kalıcı konutlarına taşınmadığı belirtilmektedir. Bu durum, rezerv alanlarının boşaltılmasını geciktirerek imar sürecini aksatmakta ve bazı konteynerlerin madde bağımlılığı, fuhuş gibi kötü amaçlarla kullanılmasına yol açmaktadır. Hak sahiplerinin kalıcı konutlara geçişini hızlandırmak için belirli bir süre tanınmalı, altyapı hizmetleri tamamlanmalı, eğitim ve sosyal alanlar oluşturularak bölgeye uyumları desteklenmelidir.

Yardımların adil dağıtılmadığı ve bazı mağdurların göz ardı edildiği yönünde şikayetler bulunmaktadır. Suistimalleri önlemek için denetimler artırılmalı, yardımların şeffaf ve sürdürülebilir olması sağlanmalıdır. Ayrıca, depremzedelerin iş gücüne katılımını teşvik etmek amacıyla mesleki eğitim programları düzenlenmeli ve istihdam imkanları oluşturulmalıdır. Sosyal yardımlara bağımlılığı azaltmak için bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

DEPREMİN 2. YILI İTİBARIYLA DEPREM İLLERİNDE SON DURUM **(Deprem Sonrası İllere Göre Sorun ve Taleplerin Detayları)**

Deprem bölgesinde yapılan temaslar kapsamında, yerinde tespit edilen sorunlar, şikayetler, talepler ve öneriler her ilin kendi başlığı altında ayrıntılı bir şekilde raporlanmıştır. Komisyonumuz, her il için ayrı bir il raporu hazırlamış olup, bu raporlarda sorunlar tüm detaylarıyla ele alınmıştır. Ancak, bu raporda sorunlar daha sadeleştirilmiş ve genel bir çerçevede sunulmuştur.

Görüşmeler sırasında çok sayıda vatandaş bireysel taleplerini ve şikayetlerini iletmiştir. Bu bireysel talepler ayrı bir şekilde not alınarak il özel raporlarına eklenmiş ve ilgili makamlara iletilmiştir. Ayrıca, bu taleplerin takibi, çözümü ve gerekli girişimlerin yapılması için il teşkilatlarımız ve Genel Merkezimiz tarafından resmî kurumlar nezdinde girişimlerde bulunulmuş ve çözüm sağlanmaya çalışılmıştır.

ADİYAMAN

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

- Ağır hasarlı binaların yıkımı büyük ölçüde tamamlanmış olsa da halen yıkılması gereken 4.629 bina ve 15.785 bağımsız bölüm bulunmaktadır.
- Enkaz kaldırma çalışmaları yavaş ilerlemekte, bu durum hava kirliliği, sağlık sorunları ve trafik sıkışıklığına neden olmaktadır.
- Çevre kirliliği ve asbest gibi zararlı maddelerin yayılması halk sağlığı açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır.

Barınma ve Hayat Şartları

- 37.074 konut inşa edilmekte olup, 20.540'ının kurası çekilmiş ancak altyapı ve çevre düzenlemeleri tamamlanmadığından hak sahiplerinin sadece %20'si evlerine yerleşebilmiştir.
- İndere bölgesinde 16.433 konut tamamlanmış ancak altyapı eksiklikleri nedeniyle kullanım dışıdır.
- Yerinde dönüşüm projelerinde stok fazlası konut üretimi, hak sahipleri arasında adaletsizliğe neden olmaktadır.
- Konut yapımı için verilen 750 bin TL hibe ve 750 bin TL kredi desteği artan inşaat maliyetleri karşısında yetersiz kalmaktadır.
- İmar planında kat sınırlaması olmaması risk oluşturmakta, eskisi gibi yüksek katlı binalar inşa edilmektedir.
- Yerli müteahhitler projelere dahil edilmemiş, büyük firmalar dışarıdan taşeron getirmiştir.
- Dağlık kesimlerde konut yapımı gecikmiş, Kaşköy Bakraç Mezrası'nda inşaat başlatılmamıştır.
- 71.830 depremzede geçici barınma alanlarında yaşamaktadır, kalıcı konutlara geçiş süreci hızlandırılmalıdır.
- Vartana Prefabrik Kent'te altyapı eksiklikleri ve sağlıksız artezyen kuyuları halk sağlığı için büyük risk oluşturmaktadır.
- Bazı konteyner kentlerde şebeke suyu bulunmamakta, günlük 4-5 saat su kesintisi yaşanmaktadır.
- Geçici barınma alanlarında güvenlik sorunları yaşanmaktadır.
- Toplu taşıma hizmetleri yetersizdir, özellikle K13A gibi hatlarda ulaşım hizmeti sağlanamamaktadır.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Kalıcı barınma alanlarında yeterli eğitim kurumu bulunmaması, çocukların eğitim süreçlerini olumsuz etkilemektedir.
- Konteyner kentlerde öğrenciler için ders çalışma ortamları yetersizdir.
- Servis hizmetleri düzensiz olup, öğrencilerin ulaşımı sorun teşkil etmektedir.
- İnternet ve elektrik kesintileri, eğitim süreçlerini olumsuz etkilemektedir.
- Alitaşı, Örenli ve Yunus Emre mahallelerinde sağlık ocağı bulunmamaktadır.

- Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi ile Diş Fakültesi'nin kapatılması, sağlık hizmetlerinde ciddi aksamalara yol açmıştır.
- Psikolojik destek hizmetleri yetersiz olup, travma sonrası intihar vakalarında artış görülmektedir.
- Uzun süreli yaşayan depremzedeler için fizik tedavi hizmetleri eksiktir.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

- Esnafın %30'u kredilerle ayakta kalmaya çalışmakta, borç affı talep edilmektedir.
- KOSGEB kredisi kullanan esnaf, iş yerleri yıkıldığı için büyük mağduriyet yaşamaktadır.
- OSB'de %30 iş ve işçi kaybı yaşanmıştır, yeni yatırımcılar için alan sıkıntısı devam etmektedir.
- TYP kapsamında çalışan 10 bin işçi, program bitiminde işsiz kalmıştır.

Ulaşım ve Altyapı

- Şehirde altyapı çalışmaları tamamlanmadığından yollar bozulmuş, ağır iş makineleri ulaşımı zorlaştırmaktadır.
- Deprem sonrası toplu taşıma sistemleri yetersizdir, konteyner kentlere ulaşım sağlanamamaktadır.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- 19 cami yıkılmış, ancak sadece 6'sı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yeniden yapılmaktadır.
- Kalıcı konutların bulunduğu bölgelerde sosyal donatılar (market, ATM, cami vb.) yetersizdir.

HATAY

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

- Bazı bölgelerde enkaz kaldırma çalışmaları yavaş ilerlemekte, bu da çevre kirliliğine ve halk sağlığı açısından risklere neden olmaktadır.
- Yıkım sürecinde vatandaşların eşyalarını almak istemelerine rağmen güvenlik gerekçesiyle izin verilmemesi ev eşya ihtiyacını artırmıştır.

Barınma ve Hayat Şartları

- Hatay'da 160 bin konut yapılması planlanmış olup bu konutların %60-%70'i tamamlanmasına rağmen teslim edilmeyen çok sayıda konut bulunmaktadır.
- Kırıkhan'da 6.380 konut yapılmış, bu konutların 3.300'ü teslim edilmiş olmasına rağmen sadece 1.000'i kullanılmaktadır.
- Hassa'da tamamlanan 3.878 konut, doğalgaz verilememesi nedeniyle henüz kullanılamamaktadır.
- TOKİ konutlarında malzeme kalitesinin düşük olması, çatıların su sızdırması ve asansör arızaları ciddi şikayetlerden biridir.
- Kiracılar için kalıcı konut üretilmemesi büyük bir sorun teşkil etmekte, konteynerlerde kalan kiracılar taşınacak bir yer bulamamaktadır.
- Hak sahipliği sürecinde mirasçılar arasındaki anlaşmazlıklar nedeniyle köylerde huzursuzluk yaşanmaktadır.
- TOKİ aidatlarının yüksek olması mağduriyet oluşturmakta, konut teslimi sırasında alınan 4.200 TL avans ücretinin kaldırılması talep edilmektedir.
- Konteyner kentlerdeki taban çökmesi, izolasyon sorunları nedeniyle konteynerlerin su alması ve aşırı nemlenmesi sebebiyle yaşam şartları kötüleşmektedir.
- Su arıtma sistemlerindeki arızalar nedeniyle içme suyu sıkıntısı devam etmektedir.
- Konteyner kentlerde yaşayan vatandaşlar eşya desteği alamadıkları için kalıcı konutlara yerleşmemektedir.
- Ana caddeye yakın konteyner kent girişlerinde trafik ışıklarının olmaması nedeniyle ölümlü kazalar yaşanmaktadır.
- İnternet, elektrik ve su kesintilerinin sık yaşanması, günlük hayatı ve eğitim-öğretimi olumsuz etkilemektedir.

- Başıboş sokak köpekleri özellikle çocuklar ve yaşlılar için büyük bir tehlike oluşturmaktadır.
- Konteyner kentlerdeki güvenlik personeli sayısı eksik olup, giriş-çıkışların kontrolü yapılmamaktadır.
- Konteyner kentlerde park ve ortak alanlarda madde kullanılması nedeniyle aileler çocuklarını içi rahat şekilde dışarı gönderememektedir.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Okul servislerinin yetersizliği nedeniyle çocukların okula ulaşımı zorlaşmıştır.
- Konteynerlerdeki ders çalışma ortamlarının yetersizliği, bu ortamlarda yaşanan elektrik kesintileri ve internet sorunları öğrencilerin eğitimini olumsuz etkilemektedir.
- Hatay'da başta çocuk hematoloğu olmak üzere birçok branşta uzman doktor eksiktir.
- PET-CT vb. gibi tıbbi görüntüleme cihazları eksikliğinden dolayı başta yaşlılar olmak üzere hasta vatandaşlar tedavi için başka illere gitmek zorunda kalmaktadır.
- Konteyner kentlerdeki 65 yaş üstü ve engelli bireyler, evde bakım ve sağlık hizmetlerine erişememektedir.
- İçme suyu ve hijyen malzemelerinde yaşanan eksiklikler halen devam etmekte olup çamaşırhanelerdeki hijyen sorunu nedeniyle uyuz hastalığının yayılmasına neden olmaktadır.
- Uyuz vakalarının artmasından dolayı gerekli tedbirler alınarak hijyen koşulları iyileştirilmelidir.
- Konteynerlerde aşırı nem ve küflenme başta KOAH, astım ve romatizma hastalarına zarar vermektedir.
- Kanalizasyon altyapısının yetersizliği su taşkınlarına yol açmakta ve sağlık sorunlarına sebep olmaktadır.
- Konteyner kentlerde sağlık ocağının bulunmaması nedeniyle temel sağlık hizmetlerine erişimde ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır.
- Konteynerlerde elektrik kesintileri nedeniyle konteynerler kışın aşırı soğuk, yazın ise aşırı sıcak olmaktadır.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

- Yeni yapılacak çarşıların tamamlanmaması ve bazı çarşıların rezerv alanı ilan edilmesi sebebiyle esnaflar mağdur olmaktadır.
- Geçici çarşı alanları ise yetersiz ve bazıları da işlevsiz durumdadır.
- TOKİ bölgelerinde market, fırın vd. temel ihtiyaç noktaları henüz açılmamıştır.
- Esnaf için destek programlarının artırılması gerekmekte olup esnaflar tarafından vergiden muafiyet ve kredi imkanlarının genişletilmesi talep edilmektedir.
- OSB yatırımlarının hızlandırılarak ekonomik kalkınma desteklenmelidir.
- TOKİ çalışanlarınca maaşlarını eksik aldıkları ve bazı firmaların anlaşılan ücretin altında ödeme yaptığı belirtilmektedir.

Ulaşım ve Altyapı

- Konteyner kentlerde toplu taşıma hizmetleri eksik olup, ulaşım büyük bir sorun haline gelmiştir.
- Çocuklar için okul servisleri yeterli değildir.
- Elektrik kesintileri sık sık yaşanmakta ve vatandaşların kendi imkanlarıyla yaptığı evlere elektrik aboneliği verilmemektedir.
- Araçların şehir içinde hız yapamaması için yollara hız kesici kasislerin konulması talep edilmektedir.
- Girişleri ana caddede olan konteyner kentlerde trafik lambalarının eksikliği yayaların güvenliğini tehdit etmektedir.
- Başta merkez ilçeler Antakya ve Samandağ olmak üzere yıkım ve imar çalışmalarından dolayı çok ciddi trafik sorunu oluşmaktadır. Bu nedenle alternatif yol ve güzergâhlar oluşturulmalıdır.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- İmarı tamamlanan TOKİ konutlarında cami, okul, sağlık ocağı gibi sosyal donatı alanları yapılmamıştır.

- ATM yetersizliği nedeniyle başta yaşlı vatandaşlar maaşlarını almak için uzun mesafeler kat etmek zorunda kalmaktadır.
- Deprem bölgesinde cami yıkımları devam ederken, Diyanet İşleri Başkanlığının başka illerde cami yapımı için bağış toplaması eleştirilmektedir.
- Deprem bölgesindeki camilerin yeniden inşasına öncelik verilmesi talep edilmektedir.

MALATYA

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

- Malatya'da yıkım çalışmaları devam etmekte olup, bazı bölgelerde süreç yavaş ilerlemektedir.
- Yıkım esnasında sağlam binalara zarar verildiği ve bu konuda daha dikkatli olunması gerektiği belirtilmektedir.
- Şehirde enkaz kaldırma sürecinde ilgili kurumlar arasında koordinasyon eksiklikleri yaşanmaktadır.
- Çevre Şehircilik tebligat göndermesine rağmen bazı yerlerde yıkım çalışmaları başlatılmamıştır.

Barınma ve Hayat Şartları

- Merkezde 49 rezerv alan ilan edilmiş, bunlardan 44 rezerv alanla ilgili çalışmalar başlamış, 3 yerin ihalesi yapılmış, Kiltape Mahallesi ve İnönü Caddesinin ise rezerv alanı kararı durdurulmuştur.
- Kura sistemi nedeniyle vatandaşlara daha önce oturdukları kat yerine farklı katlarda konut verilmesi ve kat farkı ücretleri talep edilmesi hak sahiplerini zor durumda bırakmaktadır.
- Evlerini teslim alan vatandaşlar, altyapı ve çevre düzenlemesi eksikliklerin giderilmemesinden dolayı evlerine taşınmamaktadır.
- Vaizpınarı Mahallesi'ndeki yeni imar düzenlemeleri mahalle sakinlerini mağdur etmiş, tapu ve parselleme işlemlerinde ciddi anlaşmazlıkların yaşanabileceği belirtilmektedir.
- Gündüzbey Mahallesi'ndeki konut ihtiyacının 600 hane olduğu belirtilmesine rağmen sadece 220 konut yapılması planlanmıştır.
- Rezerv alan ilan edilen bazı mahallelerde halkın rızası alınmadan projeler uygulanmış, süreç hakkında vatandaşa yeterli bilgilendirme yapılmamıştır.
- Konteyner kentlerde 121 bin kişi yaşamaktadır, ancak altyapı eksiklikleri (su, elektrik ve kanalizasyon) hala devam etmektedir.
- Bazı konteyner kentlerde su ve elektrik kesintileri daha sık yaşanmaktadır.
- Konteynerlerde güvenlik sorunu yaşanmakta, madde bağımlılığı giderek artmaktadır.
- Esenlik Kartı yardımları eskiye nazaran kısıtlanmış, sivil toplum kuruluşlarının yardımları tamamen kesilmiştir.
- Bazı vatandaşlar hak sahipliği kazanmasına rağmen altyapı eksiklikleri ve ev eşyalarının olmaması nedeniyle konutlarına hala taşınmamaktadır.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Konteyner kentlerde yaşayan öğrenciler için ders çalışma ortamı bulunmadığı için kütüphane ve çalışma alanları oluşturulmalıdır.
- Okul servisi hizmetlerinde var olan eksiklikler giderilmelidir.
- Mahallelerde gençlik merkezlerinin inşa edilmesi talep edilmektedir.
- Eğitim alanında altyapı eksiklikleri nedeniyle öğretmen ve öğrenci lojmanlarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Şehirde yeterli sağlık hizmeti sağlanamamaktadır. Özellikle hastanelerde uzman doktor eksikliği yaşanmaktadır.
- Konteyner kentlerde hijyen eksikliği nedeniyle bulaşıcı hastalıklar artmıştır.
- Çamaşırhane hizmetlerinin yetersiz olması nedeniyle sağlık sorunları yaşanmaktadır.

- Konteynerlerde yaşayan böbrek hastası, kronik hastalar ve yatalak hastalar için uygun ortam bulunmamaktadır. Pozitif ayrımcılık yapılarak bu kişilere TOKİ kuralarında öncelik verilmesi talep edilmektedir.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

- Şehirdeki esnaf, vergi ve sigorta borçları nedeniyle zor durumdadır. Destek programlarının genişletilmesi talep edilmektedir.
- Deprem sonrası esnafa verilen vergi borcu erteleme süresi dolmuş ancak ekonomik sıkıntılar hala devam etmektedir. Erteleme sürenin uzatılması veya vergi affı talepleri karşılanmalıdır.
- Kiracı esnafın devlet desteklerinden faydalanamamaktadır.
- TOKİ'de iş yeri kira bedellerinin yüksek olması nedeniyle esnaf mağdur olmaktadır.
- Sanayi sitesinde çıkan yangın sonrası zarar gören esnafa destek sözü verildiği halde henüz hiçbir yardım gerçekleşmemiştir.

Ulaşım ve Altyapı

- Şehir içi yolların büyük bir kısmında onarıma muhtaçtır.
- Deprem sonrası yapılan imar çalışmaları nedeniyle trafik akışı olumsuz etkilenmekte, bazı bölgelerde ciddi tıkanıklıklar yaşanmaktadır.
- Yol bakım ve onarım çalışmaları yetersiz kalmakta, özellikle yollardaki çukurlar araçlara zarar vermektedir.
- Konteyner kentlere ulaşım konusunda ciddi aksaklıklar yaşanmakta, toplu taşıma hizmetleri yetersiz kalmaktadır.
- Şehirde trafik düzenlemesi yetersiz olup, bazı bölgelerde trafik ışıklarının eksikliği nedeniyle kazalar yaşanmaktadır.
- Akçadağ ilçesi Aksaray Mahallesi'nde yeni yerleşim alanına ulaşımı sağlayan yolun dar ve tehlikeli olduğu belirtilmiş olup kazaların önlenmesi için trafik güvenliği artırılmalıdır.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- Şehirde ATM eksikliği nedeniyle vatandaşlar maaş çekme konusunda mağduriyet yaşamaktadır.
- Deprem sonrası cami ve Kur'an kursu sayısı yetersiz kalmış olup, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın öncelikli olarak bu bölgedeki camilerin yapımına odaklanması gerekmektedir.
- Konteyner kentlerde sosyal aktivite alanları eksiktir, çocuklar bu eksiklikten olumsuz etkilenmektedir.

KAHRAMANMARAŞ

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

- Kahramanmaraş genelinde 239.159 bina ve 559.119 bağımsız bölümde hasar tespit çalışması yapılmıştır.
- 111.241 konut, 20.493 işyeri ve 3.966 ahır olmak üzere toplam 135.700 bağımsız bölüm orta ve üzeri hasarlı olarak tespit edilmiştir.
- Pazarcık ilçesinde yıkılan binaların enkazlarının hala tamamen kaldırılmadığı belirtilmektedir.

Barınma ve Hayat Şartları

- Kahramanmaraş'ta 67.251 konut, 7.719 işyeri, 1.670 ahır olmak üzere toplam 76.640 hak sahibi bulunmaktadır.
- TOKİ tarafından 30 bin konut inşa edilmekte olup, şehir genelinde 17 rezerv alanı ilan edilmiştir.
- Yerinde dönüşüm kapsamında 15 bin köy konutu yapılmaktadır.
- Evi yıkılan vatandaşlara yalnızca bir adet konut hak sahipliği tanınmakta, birden fazla evi olanlara ise kredi verilmektedir.

- İl ve ilçe merkezlerinde 19.800 konut, 4.099 köy evi olmak üzere toplam 23.899 konutun kurası çekilmiştir.
- Kurası çekilen konutlardan 11.518 konut ve 832 köy evi olmak üzere toplam 12.350 konut vatandaşlara teslim edilmiştir.
- Konut teslim edilen ailelerden 6.142'si yeni konutlarına taşınmıştır.
- TOKİ konutlarında işçilik kalitesinin düşük olduğu, su tesisatlarında kaçaklar olduğu, banyo ve lavabo derzlerinin iyi yapılmadığı şikayetleri vardır.
- TOKİ konutlarında aidatların yüksek olduğu (700 TL) belirtilmiştir.
- TOKİ konutlarının cadde ve sokaklarındaki asfaltlama ve işçilik kalitesinin düşük olduğu, bazı yolların şimdiden çökmeye başladığı ifade edilmiştir.
- Kahramanmaraş genelinde 43 konteyner kentte toplam 55.874 vatandaş barınmaktadır.
- Konteyner kentlerde elektrik kesintilerinden kaynaklı ısınma ve yemek pişirme sorunu yaşanmaktadır.
- Konteynerlerde su kesintilerinin sık sık yaşandığı belirtilmektedir.
- Konteyner kentlerde teknik personel eksikliği ve arızaların giderilmesinde zorluk yaşandığı ifade edilmektedir.
- Bazı konteynerlerde su sızdırma sorunları devam etmekte, vatandaşlar yağmurdan korunmak için ek önlemler alınmasını talep etmektedir.
- Konteyner kentlerde kalan kiracı vatandaşlar konteynerler kaldırıldıktan sonraki belirsizlik konusunda endişe duymaktadır.
- Konteyner kentlerde güvenlik sorunu yaşanmakta buna bağlı olarak madde bağımlılarının rahatça dolaştığı belirtilmektedir.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Bazı konteyner kentlerde okul ve kreş bulunmamakta, öğrenciler uzak mesafedeki okullara taşınmaktadır.
- TOKİ konutlarının bulunduğu bölgelerde yeterli okul bulunmadığı için öğrenciler ücretli taşımali eğitim hizmeti almak zorunda kalmaktadır.
- Konteyner kentlerde çocukların ders çalışabileceği kütüphanelerin yetersiz olduğu ve konteynerlerin öğrencilerin ders çalışması için elverişli olmadığı dile getirilmiştir.
- Sağlık ocaklarının konteyner kentlerde eksik olduğu ve TOKİ konutlarında bulunmadığı, vatandaşların sağlık hizmetlerine erişmekte zorlandığı belirtilmiştir.
- Bazı mahallelerde aile sağlığı merkezi bulunmadığı için vatandaşlar muayene ve tedavi için uzak mahallelere gitmek zorunda kalmaktadır.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

- Depremde işyerleri yıkılan esnaf için yeni ticari alanların ne zaman oluşturulacağına dair bir tarih verilmemiştir.
- Esnafa geçici ticari alan olarak Piazza AVM'nin yanında konteyner çarşılar yapılmıştır. Ancak bu çarşıların yetersiz olduğu belirtilmektedir.
- Deprem öncesinde birden fazla işyeri olan esnafa yalnızca bir işyeri verileceği, metrekare bilgisinin belirsiz olduğu ifade edilmiştir.
- Sanayi sitesinde yerinde dönüşüm devam etmekte olup, yeni yapılan yerlerin 300 tanesi teslim edilmiştir.
- Sanayi bölgesinde tüm işyerlerinin birbirine bağlı olması nedeniyle, ağır hasarlı bir işyeri yıkıldığında, ona bağlı diğer işyerlerinin de yıkılması gerektiği belirtilmektedir.

Ulaşım ve Altyapı

- Konteyner kentlerde genel temizlik hizmetlerinin yetersiz olduğu ve temizlik personeli eksikliğinin ciddi bir sorun teşkil ettiği belirtilmektedir.
- Konteyner kentlerde kanalizasyon altyapısının yetersiz olduğu, yağış sonrası su baskınlarının yaşandığı ifade edilmiştir.

- Necip Fazıl Konteyner Kentinde lavabo ve kanalizasyon sorununun olduğu dile getirilmiştir.
- Çevre düzenlemesi yetersiz olduğundan, TOKİ konutlarının yolları bozuk ve çukurlarla doludur.
- Toplu taşıma hizmetlerinin yetersiz olduğu, özellikle TOKİ konutlarının bulunduğu bölgelere seferlerin artırılması gerektiği belirtilmiştir.
- Bazı mahallelerde otobüs seferlerinin eksik olduğu, öğrencilerin ve vatandaşların ulaşımında zorluk yaşadığı ifade edilmiştir.
- Konteyner kentlere toplu taşıma seferlerinin artırılması talep edilmektedir.
- Pazarcık ilçesinde otobüs seferlerinin yetersiz olduğu dile getirilmiştir.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- Bazı konteyner kentlerde mescit ve imam bulunmaktadır. Ancak bazı mahallelerde cami eksikliği devam etmektedir.
- Konteyner kentlerde çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğu belirtilmektedir.
- Necip Fazıl Konteyner Kentinde bir pazar yeri kurulması talep edilmiştir.

GAZİANTEP (NURDAĞI VE İSLAHİYE)

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

- Nurdağı ilçesinin %95'i yıkılmış, 2000'in üzerinde can kaybı yaşanmıştır.
- Nurdağı'nda bazı köylerde enkaz kaldırma işlemleri eksik bırakılmış, demirleri alınan enkazlar olduğu gibi terk edilmiştir.
- İslahiye'de depremde yıkılan binaların enkazlarının tam olarak kaldırılmadığı belirtilmektedir.

Barınma ve Hayat Şartları

- Nurdağı rezerv alanında 3.000 konut yapılması planlanmış, şu ana kadar 380 konutun inşasına başlanmış bunlardan olup 246'sı teslim edilmiştir. Nurdağı'nda şu ana kadar TOKİ'nin yapmış olduğu konutlarla birlikte toplamda 2.500 konut teslim edilmiştir.
- Rezerv alanında 500 konutun kiracılara satılması düşünülmektedir.
- TOKİ'nin yaptığı konutlarda henüz çarşı bulunmadığı için vatandaşlar mağdur olmaktadır.
- Nurdağı'nda teslim edilen konutlarda izolasyon ve yalıtım problemleri mevcuttur.
- Nurdağı'nda ve İslahiye'de teslim edilen TOKİ konutlarının iskân işlemleri tamamlanmamıştır.
- İslahiye'de TOKİ konutlarında cami inşaatı tamamlanmamış durumdadır.
- Nurdağı'nda teslim edilen TOKİ konutlarının fiyatlarının belirsiz olması vatandaşları tedirgin etmektedir.
- Doğalgaz çalışmaları tam olarak tamamlanmadığı için bazı konutlarda ısınma sorunu yaşanmaktadır.
- Nurdağı'nda şehir merkezinde 3 konteyner kent, kırsal mahallelerde ise toplam 4.150 konteyner bulunmaktadır.
- Kırsal bölgelerdeki konteyner kentlerde klima verilmemiş, bu durum ısınma ve soğutma açısından vatandaşları zor durumda bırakmaktadır.
- Nurdağı'nda konteyner kentlerde barınan vatandaşlar eşya eksikliği yaşamaktadır ve devlet desteği talep etmektedir.
- İslahiye'de boşalan konteynerlerin toplanmadığı, ileride olabilecek bir afet durumunda sıkıntı yaşanabileceği belirtilmektedir.
- Nurdağı'nda konteyner kentlerde geçici eğitim kurumları bulunmakta ancak öğretmen eksikliği devam etmektedir.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Nurdağı'nda depremde 42 öğretmen ve 374 öğrenci vefat etmiştir.
- Depremde yıkılan 13 okuldan 3 tanesi tamamlanmış, 5 tanesinin yapımı devam etmektedir.
- Şu an 15 okul, 7 konteyner yapı ve 8 prefabrik okulda toplam 9.250 öğrenci eğitim almaktadır.

- Nurdağı'nda 240 öğretmen açığı bulunmaktadır, şu ana kadar 80 atama yapılmış ancak hala 160 öğretmene ihtiyaç duyulmaktadır.
- İslahiye'de depremde 36 öğretmen vefat etmiştir. 20 okul yıkılmış, 4 okulun daha yıkılması 7 okulun ise onarılması planlanmaktadır.
- İslahiye'de toplam 13 geçici okulda eğitim verilmektedir.
- Deprem bölgesindeki barınma ve hayat şartları zor olduğu için memurlar bölgeyi tercih etmemektedir. Buna istinaden gerekli teşviklerin verilmesi talep edilmektedir.
- Nurdağı'nda sağlık hizmetleri için toplamda 14 ASM faaliyet göstermektedir.
- Yeni yerleşim bölgeleri olan Bademli ve Esenyurt mahallelerinde ASM açılması planlanmaktadır.
- Aşı ve ilaç temininde sıkıntılar yaşanmakta ve bazı aşıların tedarikinde sorun bulunmaktadır.
- Nurdağı Devlet Hastanesi depremde ağır hasar aldığı için yıkılmış ve yerine 72 yataklı yeni hastane yapılmıştır. Ancak birçok poliklinikte uzman doktor eksikliği devam etmektedir (Ör: Genel Cerrahi, Kadın Doğum, Nöroloji, Göz vb.)
- İslahiye'de temiz su konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmakta, bu durum farklı hastalıklara sebep olmaktadır.
- İslahiye'de beyin cerrahisi ve nöroloji uzmanı bulunmamakta ve göz doktoru haftada 3 gün Gaziantep'ten gelmektedir.
- İslahiye'de yeni yerleşim bölgelerinde Aile Sağlığı Merkezi eksikliği ve aile hekimi yetersizliği devam etmektedir. En az 4 aile hekimine ihtiyaç duyulmaktadır.
- İslahiye'de hastane binasının ihtiyaca cevap veremediği, yıkılıp daha büyük bir hastane yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

- Nurdağı'nda deprem sonrası ticaretin canlanması için esnafa 300 civarında işyeri teslim edilmiştir.
- Nurdağı'nda yeni yapılan kalıcı konutların çevresinde iş yerlerinin olmaması, esnaf ve halk için mağduriyet yaratmaktadır.
- TOKİ tarafından yapılan iş yerlerinin fiyatları ve ödeme planları konusunda belirsizlik devam etmektedir.

Ulaşım ve Altyapı

- Nurdağı'nda ruhsatsız yapılar nedeniyle elektrik ve su abonelikleri verilememektedir.
- Yeni yapılan konut alanlarında toplu taşıma hizmetlerinin artırılması talep edilmektedir.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- Nurdağı'nda bazı bölgelerde cami inşaatları yarım kalmıştır, cami ihtiyacı devam etmektedir.
- İslahiye'de birçok köy camisi yıkılmış olup henüz yeniden inşaya başlanılmamıştır.

DİYARBAKIR

Enkaz Kaldırma ve Yeniden İmar

- Bağlar ilçesinin eski mahallelerinde yıkım sürecinin planlanandan daha uzun sürmesi, mahalle sakinleri ve esnafı olumsuz etkilemektedir.
- Bina yıkımları sırasında cadde ve sokakların kapanması nedeniyle trafik akışı aksamakta, mahalle aralarında ciddi tıkanıklıklar yaşanmaktadır. Özellikle ambulans gibi hayatı ilgilendiren araçların ara sokaklara girmesi imkânsız hale gelmektedir.
- Mahalle yapısının çok sık ve dar sokaklardan oluşması nedeniyle yıkım esnasında yeterli sulama yapılmamakta, yoğun toz insan sağlığını tehdit etmektedir.

Barınma ve Hayat Şartları

- Merkez Bağlar ilçesinde yıkım sürecinin uzaması nedeniyle mahalledeki temel altyapı hizmetleri (elektrik, su, doğalgaz, internet) zorunlu kesintilere uğramakta, bu durum günlük yaşamı zorlaştırmaktadır. İnternet ve telefon hatlarının kesintileri bazen ayları bulmaktadır.
- TOKİ tarafından yapılan işçilik eksiklikleri nedeniyle konut sakinlerinin yaptığı şikayetler çözüme kavuşturulmamaktadır.
- Yetkililer, kendilerine iletilen sorunları çözmek yerine birbirlerine yönlendirmekte, sorumluluk almaktan kaçınmaktadır.
- Konutlarda yaşanan başlıca sorunların; tesisat arızaları, musluk ve diğer demirbaş eksiklikleri, konutlara su basması, çatıların su akıtması, gaz kaçaqları, temizlik görevlisi eksikliği vb. olduğu dile getirilmektedir.
- Konut sakinleri, Diyarğaz'ın hizmetlerinden ciddi şekilde şikayetçidir. Vatandaşlar, doğalgaz hizmeti talep ettiklerinde ekiplerin bölgeye ancak 20-25 gün sonra geldiğini ve fahiş ücret talep ettiğini belirtmektedir.
- Diyarğaz, hizmeti ücretsiz sunması gerekirken, konutların şehir merkezine uzaklığını gerekçe göstererek yol masrafını vatandaşa yüklemektedir.
- Peyzaj ve çevre düzenleme çalışmaları halen tamamlanmamıştır.

Eğitim ve Sağlık Hizmetleri

- Hasarlı bina yıkım sürecinin uzaması, mahalledeki eğitim kurumlarının faaliyetlerini aksatmakta, öğrencilerin eğitim süreçlerini olumsuz etkilemektedir.
- Yoğun toz ve altyapı kesintileri nedeniyle mahalle sakinlerinin sağlık koşulları kötüleşmekte, solunum rahatsızlıkları gibi sağlık sorunları artmaktadır.
- Deprem konutlarının bulunduğu Oğlaklı Mahallesi, şehir merkezinden yaklaşık 20 km uzaklıktadır. Anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise bulunmamaktadır.
- İlkokul ve ortaokul öğrencileri için servis hizmeti sağlanmış olsa da lise öğrencileri için servis bulunmamaktadır.
- Lise öğrencileri toplu taşıma otobüslerini kullanmak zorunda kaldıkları için sabahın erken saatlerinde yola çıkmakta ve derslere geç kalmaktadır.
- Bu nedenle aileler, deprem konutlarına taşınmak yerine kent merkezinde kalmayı tercih etmektedir, bu da mevcut konut sıkıntısının çözümüne engel olmaktadır.
- Oğlaklı'da 8 bin adet konut inşa edilmiştir. Ancak bu yoğun nüfus için sadece 120 metrekarelik bir daire, aile sağlık merkezi olarak belirlenmiştir.
- Bölgedeki nüfus yoğunluğuna bakıldığında, tam teşekküllü bir aile sağlık merkezi veya bir araştırma hastanesinin ek binasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Ekonomi ve Geçim Kaynakları

- Elektrik, su, doğalgaz ve internet kesintileri nedeniyle eğitim faaliyetleri, iş yeri faaliyetleri sürdürülememektedir. Bundan dolayı mahalledeki esnaf ve vatandaş ciddi ekonomik zarar görmektedir.

Ulaşım ve Altyapı

- Şehir içi toplu taşıma otobüslerinin deprem konutlarına daha sık sefer yapması ve daha fazla otobüs tahsis edilmesi gerekmektedir.
- Merkez Bağlar ilçesinde yıkım çalışmaları nedeniyle yollar kapanmakta, trafik akışı aksamakta ve mahalle içlerinde ulaşımında büyük sıkıntılar yaşanmaktadır.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- Deprem konutlarında herhangi bir sosyal donatı halen bulunmamaktadır. Cami, market, fırın gibi temel ihtiyaç alanları inşa edilmediği için vatandaşlar ekmek vb. ihtiyaçlarını kilometrelerce uzaktaki merkezlerden karşılamak zorunda kalmaktadır.

OSMANİYE

Barınma ve Hayat Şartları

- İl merkezi, altı ilçe ve 158 köyde afet konutlarının yapımına devam edilmektedir.
- Yeni yerleşim alanlarında: 6.605, şehir merkezinde: 1.237, kırsal alanlarda: 1.992 olmak üzere toplam 9.834 bağımsız bölümün ihalesi gerçekleştirilmiştir.
- İlerleyen dönemde ihalesi yapılması planlanan projeler dâhil, toplamda 11.850 yeni bağımsız birimin vatandaşlara teslim edilmesi hedeflenmektedir.
- Afet konutları kapsamında düzenlenen beş etaplık kura çekim süreci tamamlanmış, 5.410 konutun kura çekimi gerçekleştirilmiştir. 4.736 konut vatandaşlara teslim edilmiştir.
- Yerinde Dönüşüm Projesi kapsamında vatandaşlara kendi yerlerinde inşa imkânı sunulmuş, bu çerçevede toplamda 822 bağımsız bölüm için yapı ruhsatı alınmış ve yapım faaliyetleri sürmektedir.
- Deprem öncesi kiracı olup kaldıkları evleri yıkılan vatandaşlar TOKİ konutlarında hak sahibi olamamaktadır. Konteyner kentte yaşayan kiracılar, kendilerinin de konut projelerinde ev sahibi olmayı beklemektedir.
- Kentteki TOKİ konut projelerinin %60'ı tamamlanmış olmasına rağmen, bazı vatandaşların kura sonuçlarının açıklanmadığı belirtilmiştir.
- TOKİ konutlarında elektrik ve su tesisatlarında ciddi sıkıntılar mevcuttur.
- Vatandaşların beyanına göre; elektrik prizleri, düğmeleri ve duylar eksik olup su tesisatlarında ise problemler yaşanmaktadır. Ayrıca üst katlardan alt katlara su sızmaktadır.
- TOKİ yetkilileri ve yüklenici firmaların, denetim ve kontrol konusunda daha titiz olması gerekmektedir.

Sosyal Destek ve Psikososyal Hizmetler

- Kanalizasyon altyapısında ciddi sıkıntılar söz konusudur. En ufak bir arızada etrafa pis kokular ve sular yayılarak halk sağlığı tehdit edilmektedir.

Kaynaklar

1. T.C. İçişleri Bakanlığı, Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya, 6 Şubat Depremlerine İlişkin Mesaj Yayımladı, Şubat 2024
2. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kahramanmaraş-ve-Hatay-Depremleri-Yeniden-İmar-ve-Gelisme-Raporu-1.pdf
3. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu
4. TBMM, Plan ve Bütçe Komisyonu, 28. Dönem, 3. Yasama Yılı, 20 Kasım 2024 Çarşamba tarihli toplantı, s.9
5. Çetin F.S., Deprem konutlarının yüzde 45'i hak sahiplerine teslim edildi, Anadolu Ajansı, Ocak 26, 2025